

de Volkskrant

Architectuur De Watertoren

★★★★☆

► Geslaagde verbouwing van De Watertoren in Delft verenigt poëzie en ruimtelijkheid in boeiend interieur.

Delft Van buiten lijkt er niets veranderd. De Watertoren van Delft ziet er net zo uit als in 1895, toen het in neorenaissancestijl ontworpen bouwwerk van gemeentearchitect M.A.C. Hartman werd opgeleverd. Het metselwerk oogt na restauratie weer als toen, evenals de vernieuwde kozijnen, precies in de oorspronkelijke kleur geschilderd. Maar als je het gebouw binnenloopt en achter de oude waterbuizen een enorme trapsculptuur je uitdagend aantaart, word je naar boven gezogen in een andere, witte wereld: die van het meditatiecentrum dat nu in de toren is gehuisvest.

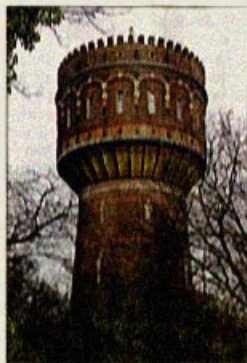
Dit bijzondere meditatiecentrum is het resultaat van een prijsvraag die de gemeente Delft in 2002 uitschreef om De Watertoren - sinds 1996 in onbruik geraakt - een nieuwe functie te geven. Een project dat overigens niet op zichzelf staat; dit is slechts een van vele watertorens die een nieuwe bestemming kregen. Nu waterleidingbedrijven de torens niet meer nodig hebben, is renovatie immers de beste oplossing om zo'n gebouw van verval of sloop te redden. De afgelopen jaren werden in Nederland ongeveer veertig torens verbouwd, meestal tot woning of kantoor.

In Delft won het plan voor een klimhal. Toen dat echter financieel onhaalbaar bleek, werd de toren in 2005 voor 1 euro verkocht aan de nummers twee, Werner Bremer en Anne-Marie Wegh. Een deal die hen uiteraard verplichtte het gebouw volledig op te knappen.

Architecte Ana Rocha volgde yogalessen bij Wegh en raakte betrokken bij het ontwerp van de toren. Zij en haar zakelijk partner Michel Tombal, toen beiden nog werkzaam bij het Delftse Mecanoo, besloten naar aanleiding van deze opdracht hun eigen bureau in Amsterdam op te richten. Zo'n interieur binnen een bestaand gebouw is een typische eerste klus voor jonge architecten.

Rocha en Tombal hebben pragmatische oplossingen, ruimtelijkheid en poëzie schijnbaar moeiteloos met elkaar weten te verenigen in een interieur dat blijft boeien. Maar ze dwingen vooral bewondering af door de enorme precisie waarmee ze werken. De reflecterende werking van een lamp in een raam, de ontmoeting van een bestaande balk met het nieuwe trappenhuis - alles is tot op de millimeter uitgedacht.

Het ontwerp begon met de eis dat er een vluchtroute moest komen en wel binnen, omdat aan het exterieur van het monument niets

gewijzigd mocht worden. Het is een uitermate slimme zet geweest om deze trap niet weg te moffelen langs de rand, maar midden in de ruimte te plaatsen, als structurend hoofdelement. Tegelijkertijd geeft de trap, die als een 'meditatief labyrint' omhoog spiraaft, uitdrukking aan de nieuwe functie en vormt een *promenade architecturale* door de watertorens. De climax: het stalen waterreservoir waar zich een horeca ruimte bevindt. Daarboven is het dakterras met panoramisch uitzicht op Delft. Mediteren doe je in het middelste deel van de toren, waar door toevoeging van een extra vloer twee lokalen zijn gemaakt.

De architecten hebben gekozen

Mediteren in een oude watertoren

Kunst 15

voor de klassieke renovatieoplossing waarbij het nieuwe een sterk contrast vormt met het bestaande. Dat werkt hier goed. Het trappenhuis vestigt juist door zijn strakke geometrie en de gladde, glanzende afwerking - raamkozijnen ontbreken en de ronde deuren zijn in de wanden mee ontworpen - de aandacht op de robuustheid van het metselwerk en staal eromheen. Verder steekt alles wat nieuw is af door de helder witte kleur, passend bij het meditatieve karakter van de ruimten.

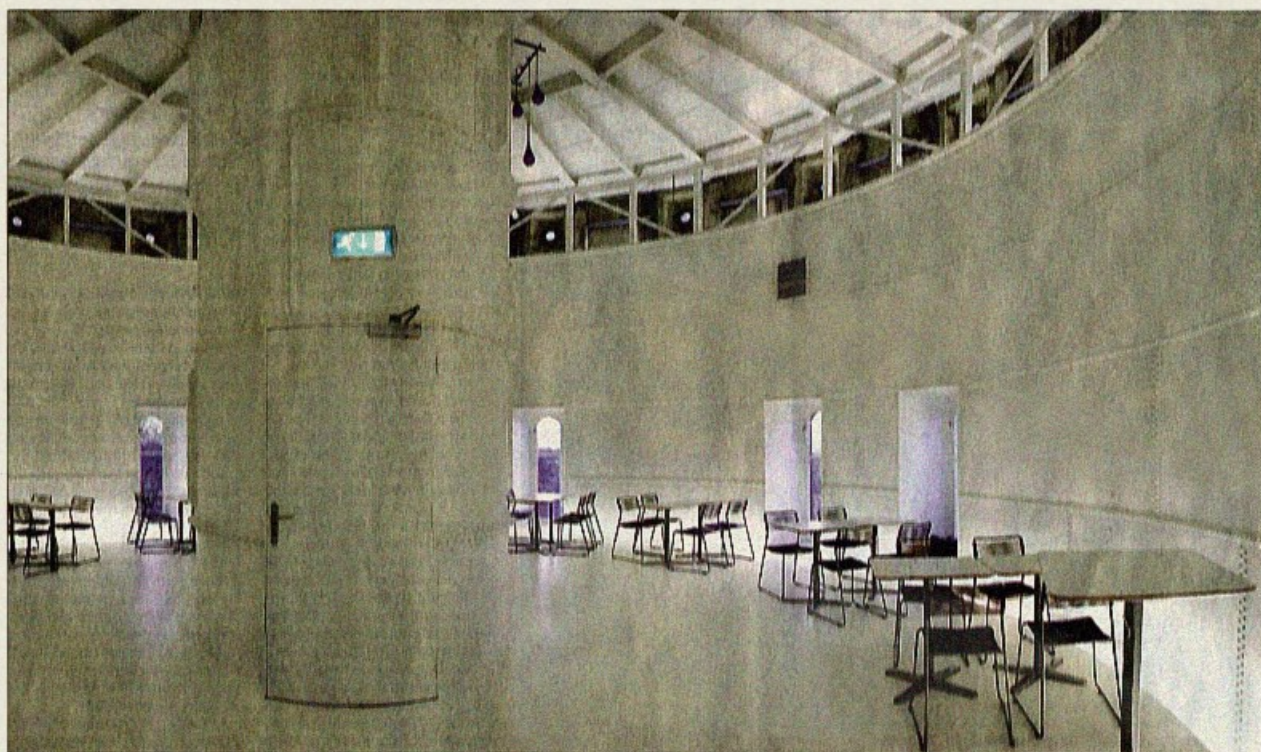
Wie bekend is met de architectuur van Richard Meier, de Amerikaanse architect die uitsluitend in wit bouwt, weet dat een van de sleutels tot werken met deze non-

kleur het gebruik van licht is. Rocha en Tombal tonen zich jonge meesters in het ontwerpen met (kunst)licht. Door gebruik van onder andere matglazen verlichtingsstroken, minuscule spots en indirect licht vanuit koven heeft elke ruimte een andere kleurnuance en uitgesproken sfeer gekregen. Spannend in het trappenhuis, intiem in de cursusruimten, sereen in het waterreservoir.

Zo is een bezoek aan deze watertoren een architectonische belevenis op zich. Het enige minpunt is dan ook dat, de waterwinkel op de begane grond daargelaten, het gebouw door zijn specifieke functie niet voor iedereen toegankelijk is.

Kirsten Hannema

Serene sfeer in stalen waterreservoir

Het exterieur van De Watertoren en de witte horeca ruimte in het bovenste gedeelte van de toren. Foto's Harry Cock / de Volkskrant